

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
förskoleklass vid Ramsta skola,
Uppsala kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Ramsta skola i Uppsala kommun ingår i detta projekt.

Ramsta skola besöktes den 2-4 december 2014. Ansvariga inspektörer har utredare Maud Karlström och undervisningsråd Eva Edlund varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Ramsta skola

Ramsta skola är en kommunal skola som finns 13 kilometer sydväst om Uppsala. Skolan har 264 elever och omfattar förskoleklass till och med årskurs 6. På skolan finns en förskoleklass med 49 elever som delas in i mindre grupper utifrån den undervisning som bedrivs och elevernas behov.

Skolan leds av en rektor med mångårig erfarenhet av yrket och som har tjänstgjort 8,5 år på Ramsta skola. På skolan finns 29 personer anställda, lärarna är organiserade i tre arbetslag; F-1, 2-3 och 4-6. I respektive arbetslag deltar en representant från elevhälsan i samband med konferenser. I förskoleklass arbetar i huvudsak tre lärare som har behörighet att undervisa i förskoleklass och grundskolans tidigare år. Dessutom arbetar en fritidspedagog, och en resursperson i klassen. Klassen delas in i olika grupper med namn från däggdjur, med undergrupperna vargar, rävar och älgar och dels med namn på fåglar med

undergrupperna skata, mås och duva. Under de dagar Skolinspektionen besöker klassen bedrivs undervisning i grupper om 7 - 44 elever beroende på vilka aktiviteter som utförs.

Lärarna har under de senaste åren deltagit i olika fortbildningsinsatser utifrån verksamhetens behov, bland annat i Bornholmsmodellen, IKT¹ och specifika funktionsnedsättningar. För närvarande deltar hela skolan i en fortbildningsinsats rörande praktiskt likabehandlingsarbete i skolan.

Undervisningen genomförs i den ena av skolans tre byggnader. Det finns två större rum som är möblerade med bord och stolar. I rummen finns också en öppen golvyta där samlingar och samtal sker. Det finns ett "byggrum" som har en öppen golvyta och ett rum som kallas för "lugna rummet" med en soffa dit eleverna kan gå om de till exempel vill läsa eller titta i böcker i lugn och ro. Dessutom har förskoleklassen tillgång till fritidshemmets rum som är möblerat med stolar och bord och har en begränsad öppen yta för lek.

Skolgården är stor och rymmer många olika lekredskap som gungor, basketkorgar, klätterställningar med mera. Klassernas raster fördelas under dagen så att alla elever ska kunna nyttja de lekredskap som finns. Skolan förfogar även över en "skolskog" dit det tar cirka fem minuter att gå, där förekommer återkommande aktiviteter. Till exempel brukar förskoleklass och årskurs 1 varje månad ha en gemensam dag i "skolskogen" där de bland annat bygger ett vindskydd och lagar mat tillsammans. Förskoleklassens verksamhetstid är förlagd mellan klockan 08.50 och 13.50.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

Observationer av undervisningen visar att lärarna har en stor vilja och ambition att skapa ett gott lärandeklimat i gruppen under de dagar inspektörerna granskar undervisningen. Lärarna är lyhörda och inkännande och uppmärksammar alla elevers behov av stöd. Eleverna bemöts på ett respektfullt sätt och

¹ Informations- och kommunikationsteknik.

får prata till punkt. Under samlingen består gruppen av cirka 25 elever. Elever uppger vid intervjuer att det under samlingen är *"många som inte hinner prata"*.

Under de dagar inspektörerna granskar undervisningen visar eleverna motivation och engagemang för de aktiviteter som genomförs. Ett exempel på det är när eleverna tittar på ett avsnitt av *"Bokstavslandet"*, där eleverna direkt börjar klappa händer och sjunga med i ABC-vinjetten. När ord visas så ljudar eleverna orden, de svarar även på rimord i programmet och när avsnittet är slut så klappar de återigen händerna.

Observationer av undervisningen visar att det råder arbetsro i klassrummet. Lärarna arbetar aktivt med klassrumsklimatet vilket även framkommer i lärarintervjuer *"jag går runt och ger stöd där det behövs, det kan vara en hand på ryggen eller genom att söka ögonkontakt"*. Ett exempel på det är samlingen som inleder varje dag på ett liknande sätt genom att läraren har släckt ner i klassrummet och spelar lugn musik. Eleverna kommer lugnt och stilla in och sätter sig i ringen och inväntar att läraren tänder ljuset och hälsar god morgon. Lärarna använder sig ibland av en handklapp som tecken på att det ska vara tyst. I elevintervjuer framkommer att läraren även brukar *"plinga i en klocka"* eller *"ta fram frökenrösten"* om det blir för pratigt i klassrummet. I lärarintervjuer framkommer att man använder sig av så kallade Sokratiska samtal² där eleverna tränar sin förmåga att uttrycka sig och att i samtalet lyssna på varandra och respektera varandras åsikter. Vid samtalen som genomförs i en mindre grupp ställer lärarna frågor på olika nivåer utan rätt eller fel svar. Eleverna behöver inte räcka upp handen när de ska prata för att träna på att inte prata i munnen på varandra. Dessa samtal utförs en gång per månad.

Observationer av undervisningen visar vidare att eleverna får upptäcka och undersöka utan att förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar. I lärarintervjuer framkommer att lärarna använder sig av arbetsuppgifter som inte har något rätt eller fel svar. Till exempel genom lekar utifrån Bornholmsmodellen och praktiska matematikuppgifter. I lärarintervjuer framgår att lärarna medvetet arbetar med uppgifter som inte har ett rätt eller fel svar *"i Bornholm behöver ingenting bli fel och det gäller även i matten då uppgifterna är sådana"* och *"det är inget svar som är fel, jag har inte rätten att bestämma om en elevs svar är riktigt eller ej"*. Skolinspektionens inspektörer observerar ett matematikpass i skolskogen där eleverna innan uppgiften påbörjas får veta att de ska träna på att jämföra olika antal och att uppskatta. Eleverna delas upp i fyra lag där varje lag ska samla så många kottar, barr, stenar och pinnar som möjligt under en minut.

² <http://www.su.se/om-oss/press-media-nyheter/pressmeddelande-arkiv/med-sokrates-i-klassrummet-utvecklas-elevernars-t%C3%A4nkande-och-maktbalansen-%C3%A4ndras-1.7010>

När det är utfört samtalar läraren med eleverna om i vilken hög de tror att det finns flest respektive minst av de insamlade sakerna. Läraren låter eleverna gissa och genom att ställa utvecklande följdfrågor resonerar hon tillsammans med eleverna om hur de kommer fram till sitt svar.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i mycket hög grad är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat. Lärarna är lyhörda, inkännande och uppmärksammar alla elevers behov under de dagar Skolinspektionen granskar undervisningen. Elevernas lärande stöts i undervisningen genom att de får undersöka och utforska utan att behöva vara rädda för att misslyckas eller göra fel.

2. Undervisningen utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper. Här granskas också om undervisningen medvetet genomförs utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper.

Av de dokument Skolinspektionens inspektörer tagit del av inför granskningen framgår att det finns en grovplanering för läsåret 2014/2015. Den beskriver vilka arbetsområden som ska behandlas under höst- respektive vårtermin, till exempel "veckodagar", "prata i samlingen", "klassråd" och "rim". Det finns även ett veckoschema där det framgår vad som ska göras och vilken grupp som utför respektive aktivitet. Som exempel kan nämnas "jag-boken", "arbetspass/lek", "ut till skolskogen" och "i bokstavslandet".

Det finns pedagogiska planeringar som utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Under veckorna 45–51 arbetar förskoleklassen med temat "känslor" och i den pedagogiska planeringen framgår vilka av de övergripande målen i läroplanen som avses. I intervju med lärare och rektor framgår att temat byggs upp med utgångspunkt i de övergripande målen för kunskaper i läroplanen "i vår planering utgår vi från de övergripande målen", "kunskapskraven för årskurs 3 finns i bakhuvudet men är inget som vi använder".

Dessutom finns pedagogiska planeringar för "matematik i skogen" och "Bornholm". De pedagogiska planeringarna är uppbyggda på så sätt att först beskrivs de övergripande målen därefter beskrivs vad, hur, när och varför de ska arbeta med detta. Till exempel ett arbete som benämns "berättelser", de övergripande mål som omfattas i detta arbete är "kan använda språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt", "respektera andra människors egenvärde", "kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen", "kan använda och ta del av

många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud" och "kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande". I planeringen beskrivs att "eleven ska träna på att koppla ihop en känsla med hur det känns i en själv samt fundera på hur man kan reagera i sådana situationer". Dessutom ska "eleven få träna på att använda film som redskapsform, framställa en berättelse med början, handling och slut samt att koppla ihop bild och text". Därefter beskrivs själva genomförandet som startar med ett samtal kring hur en berättelse är uppbyggd. Utifrån "nallekort" som visar olika känslor bygger läraren och eleverna tillsammans upp en berättelse. Vid nästa tillfälle får eleverna måla bilder till den text de byggt upp och slutligen filmar de sina berättelser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i mycket hög grad planeras och genomförs utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Det finns en läsårsplanering, veckoscheman och pedagogiska planeringar som beskriver undervisningens syfte, innehåll och genomförande.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syfte med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetsslut.

Observationer visar att undervisningen är välorganiserad och strukturerad. Varje dag inleds med en samling där läraren utser en elev som får hjälpa till att säga dagens datum, år, månad och veckodag. Därefter räknar läraren och eleverna högt tillsammans hur många elever som är närvarande. Dagen avslutas också med en samling där eleverna ibland får beskriva hur de känner sig efter en dag i förskoleklass genom att placera ut post-it lappar på ett stort papper där det finns glada och ledsna gubbar som symboliserar olika känslor. Vid ett annat tillfälle avslutas dagen med att eleverna masserar varandra medan läraren läser en massagesaga.

Varje arbetspass inleds med att läraren går igenom vad som ska göras och läraren förvissas sig om att eleverna förstår vad de ska göra under arbetspasset. När arbetspasset startar går läraren runt och följer upp att eleverna förstår vad de förväntas göra och hjälper dem vid behov. I samtal med elever framkommer hur de gör om något är oklart "vi räcker upp handen och då kommer fröken och förklarar". Däremot tydliggörs inte syftet med undervisningen i samband med alla arbetspass. Som exempel kan nämnas arbetspasset idrott där läraren inför varje

ny lek försäkrar sig om att alla elever har förstått vad som ska göras genom att ställa frågor och även låta dem öva innan själva aktiviteten startar. Däremot förklarar läraren inte varför denna aktivitet utförs eller vad de ska träna på och varför dessa lekar kan vara bra att utföra.

I samband med arbetspasset "matte i skogen" tydliggörs syftet för eleverna genom att läraren säger *"vi ska ha matte i skogen, vi ska träna oss på att jämföra olika antal och att uppskatta. Kommer ni ihåg hur man gör, att vi har gjort det förut?"*. Läraren knyter an till ett tidigare arbetspass där eleverna hade ett antal kottar och skulle träna sig i att uppskatta genom att fundera på hur många kottar det var utan att räkna dem. Under arbetspasset följer läraren upp och kontrollerar elevernas förståelse genom att ställa fördjupande frågor till deras gissningar. Till exempel *"hur ser ni det"* och *"hur vet du att det är minst i den högen?"*. I samband med detta arbetspass görs också ett sammanfattande aktivitetsslut och eleverna kontrollräknar en hög med pinnar för att se hur det överensstämmer med deras uppskattning. I lärarintervjuer framkommer att lärarna ofta brukar avsluta dagen med att ställa frågan *"vad har du lärt dig idag"*. Under de dagar Skolinspektionens inspektörer granskar undervisningen avslutas arbetspassen och dagen genom att eleverna får gå ut ur klassrummet utifrån vilken färg de har på sina kläder eller vilket ljud deras namn börjar på. En av dagarna avslutas med en messagesaga och en annan med att läraren och eleverna tillsammans sjunger en avslutningsramsa *"Nu är det slut för idag"*.

I lärarintervjuer framkommer att lärarna brukar prata om syftet med undervisningen och att de upplever att *"eleverna är medvetna om läroplanen och varför de går i förskoleklass"*. Läroplanen finns med i klassrummet som ett levande dokument och lärarna brukar hänvisa till den när de skriver upp målen på tavlan genom att säga *"det är ur den här boken, Lgr11, alla i Sverige ska arbeta efter den"*. Vid ett sådant tillfälle hade en elev ställt frågan *"fri lek, finns det också i den där boken?"*. Läraren kunde då bekräfta att lekens betydelse för lärandet beskrivs i läroplanen. I samtal med elever framkommer att *"ibland pratar lärarna om varför man ska göra saker"* och *"när vi skulle ha klassråd så pratade lärarna om vad man ska göra på ett klassråd"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska hög grad är välorganiserad och strukturerad. Arbetspass och aktiviteter inleds och avslutas gemensamt. Läraren knyter an till tidigare arbetspass och försäkrar sig om att eleverna förstår vad de ska göra under arbetspasset. Dock förklarar lärarna inte alltid syftet med undervisningen eller gör ett sammanfattande aktivitetsslut.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Under de dagar Skolinspektionens inspektörer observerar undervisningen varierar undervisningen på ett flertal sätt. Undervisningen bedrivs i helgrupp, mindre grupper, parvis och enskilt. Den flexibla gruppindelningen gör att lärarna kan anpassa gruppstorlekarna utifrån aktivitet och elevernas behov. I intervju med rektor framgår att "lärarna ser pedagogiska möjligheter utifrån elevernas behov istället för en fastlagd struktur". Till exempel i samband med arbetspasset "Bornholm" där sju elever deltar och eleverna får dra kort med bilder på och ljuda. Elevantalet möjliggör att alla elever får komma till tals under arbetspasset. Under arbetspasset "Bokstavlandet" där eleverna ser på film deltar hela förskoleklassen som den dagen består av 44 elever. Något som är möjligt eftersom det under arbetspasset inte förekommer några samtal mellan lärare och elever. Den flexibilitet som finns i systemet med gruppindelningar möjliggör att lärarna kan ge de elever som behöver mer utmanande uppgifter det. I lärarintervjuer framkommer att en av lärarna en dag i veckan har en läsgrupp för de elever som kan läsa och "den gruppen utökas allteftersom eleverna knäcker läskoden". Resultaten på Bornholmstesterna använder läraren till att ge de elever som behöver det en "extra puff" genom att de får övningar som syftar till att stärka deras språkliga medvetenhet. Enligt läraren kommer detta att upprepas i samband med vårens tester.

Skolinspektionens inspektörer tar del av ett arbetspass som kallas "arbets-schema" där arbetar eleverna med veckans bokstav i sin egen takt och gör så många uppgifter som de hinner med under veckan. Eleverna har var sitt arbetsblad med olika uppgifter, bland annat ska eleverna hitta och klippa ut den aktuella bokstaven ur dagstidningar och klistra fast urklippet på ett papper. På arbetsschemat finns även att eleverna kan arbeta med bokstaven på iPads och i en bok som heter lyckostjärnan. Dessutom finns det ett arbetsblad som kallas "mandalas" där eleverna ska färglägga de fält som innehåller veckans bokstav. I lärarintervjuer framkommer att "eftersom det inte finns några kunskapskrav i förskoleklass så ger det många möjligheter till anpassning och eleverna kan välja utifrån sin erfarenhet och kunskap".

I lärarintervjuer framkommer att elevernas åsikter tas till vara och att de får prova på demokratiska arbetsformer i praktiken genom återkommande klass-

råd i förskoleklass. I intervju med elever framgår att man *"på klassrådet bestämmer saker för förskoleklassen"*.

Lek och skapande som en arbetsmetod för inläring används dagligen i förskoleklassen, i lärarintervjuer framgår att *"i den fria leken kan man utveckla till exempel matematik i bygg- och konstruktionslekar samt träna finmotorik med hjälp av pärlplattor"*. Det framkommer vidare att den fria leken är bra för de elever som behöver träna det sociala samspelet. När eleverna har fri lek kan de välja på bygg- och konstruktionslekar i "byggrummet" där det finns lego och kaplastavar. De kan sitta i "lugna rummet" och läsa eller titta i en bok. I fritidshemmets lokal och de två klassrummen kan de spela schack, lägga pussel, bygga med jovoplattor, rita, spela spel, leka med hästar, Barbie med mera. I samtal med elever framkommer att de under leken *"lär sig hur man beter sig mot varandra, lär sig att leka med andra, tränar på saker och man tränar på att vara en bra kompis"*. Under de dagar Skolinspektionens inspektörer granskar undervisningen förekommer både elevernas egna lekar och lekar initierade av läraren. Vid flera tillfällen observeras att eleverna har fri lek när de har arbetat färdigt med en uppgift, vid dessa tillfällen är lärarna inte aktiva med att utveckla leken mot de nationella målen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i mycket hög grad är varierad och anpassas efter elevernas olika behov. De elever som behöver extra utmaningar för att utvecklas så långt som möjligt mot de långsiktiga målen får det. Lärarna använder sig i mycket hög grad av lek och skapande som en arbetsmetod för inläring, både lärarinitierad och elevinitierad. Dock behöver lärarna i högre utsträckning aktivt hjälpa eleverna att expandera den elevinitierade "fria leken" mot de övergripande målen i kursplanen.

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna, Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

I observationer av undervisningen framgår att lärarna ger uppgiftsorienterad återkoppling med syfte att föra eleverna framåt i arbetet med uppgiften. Under de dagar Skolinspektionens inspektörer granskar undervisningen i förskoleklass förekommer endast vid något enstaka tillfälle att eleverna får reflektera över undervisningens innehåll i förhållande till sitt eget lärande. Däremot låter lärarna eleverna reflektera över och utvärdera aktivitetens innehåll. Till exem-

pel när lärarna följer upp ett julspel som handlade om Jesus och flykten till Egypten, något som eleverna sett vid ett tidigare tillfälle. Lärarna låter eleverna berätta vad de vet om Jesus och samtalet kommer in på olika saker, bland annat korsfästelsen och att det finns olika kyrkor. En elev säger *"jag har läst Bibeln så jag vet att det finns de tio plågorna"*. En annan elev berättar att *"alla trodde att Jesus var dum så det var därför de stoppade honom"*. Lärarna bekräftar eleverna genom att säga *"ok, jag hör att ni kan mycket om Jesus"*. Läraren fortsätter därefter med att berätta att det finns fem stora religioner som de kommer att få lära sig mer om i årskurs 2 och att man får tro på precis vad man vill.

Vid lärarintervjuer framgår att lärarna följer upp elevernas utveckling och lärande via olika tester som utförs två gånger per år. Kunskaperna i svenska följs upp via *"Bornholmstester"* och för matematik används *"Diamant"*, ett material som tillhandahålls via Skolverket. Lärare berättar vidare att *"testerna på hösten är avstampet för vår verksamhet och de som utförs på våren visar vad vi behöver fokusera på inför årskurs 1"*. Dessutom följer lärarna upp elevernas sociala utveckling fyra gånger per läsår. Där fokuserar de främst på hur det sociala samspelet fungerar, till exempel hur eleven *"klarar att reda ut enkla konflikter"* och *"leker med en eller flera kamrater"*. Av de dokument Skolinspektionen tagit del av framgår det inte tydligt hur förskoleklassens resultat analyseras och följs upp på grupp- och skolnivå. I intervju med rektor framkommer att rektor samlar in förskoleklassens resultat och att en utvärdering görs vid terminsslut. Elevhälsan följer upp eleverna löpande under läsåret.

På Ramsta skola använder man sig av elevledda utvecklingssamtal och i förskoleklass har de utförts på så sätt att eleverna fick förbereda sig i skolan genom att lärarna först visade hur ett utvecklingssamtal kan gå till, därefter fick eleverna parvis öva på att visa upp vad de gör under en dag i förskoleklass. Nästa steg bestod av att eleverna bjöd in sina vårdnadshavare och berättade om en dag i förskoleklass. Lärarna fanns med i bakgrunden för att svara på eventuella frågor som kunde dyka upp. I lärarintervju framkommer att *"eleverna var duktiga under samtalet och föräldrarna var nöjda"*. I samband med vårens utvecklingssamtal kommer lärarna att vara delaktiga genom att skriva ner utvecklingsområden utifrån bland annat de sociala målen i läroplanen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i ganska hög grad ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna och låter dem reflektera över undervisningens innehåll. Däremot behöver lärarna ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande i större utsträckning. Utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår och är elevledda. Lärarna följer upp elevernas utveckling och lärande i ganska hög grad genom olika tester. Dock saknas ett sammantaget resultat för förskoleklassens resultat på grupp- och skolnivå som ett underlag för fortsatt utveckling av verksamheten.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

Genom intervjuer med rektor och lärare framkommer att lärarna i förskoleklass har ett nära samarbete kring eleverna i förskoleklass. Eftersom man på skolan valt att inte dela upp förskoleklassen i några fasta grupper krävs det att all undervisande personal i förskoleklass har god kännedom om eleverna och deras behov. Rektor har initierat handledning från skolans specialpedagog för att skapa en gemensam struktur, gemensamt synsätt och bemötande samt gemensamma rutiner för förskoleklass. Förskoleklassens personal har gemensam planeringstid på måndagar mellan klockan 14.00 och 16.30. Dessutom inleder all personal i skolan varje dag med ett tio minuter långt morgonmöte. I Uppsala kommuns norra del finns ett nätverk för lärare i förskoleklass vilket Ramsta skolas lärare inte deltagit i. I samband med Skolinspektionens besök på skolan har en inledande kontakt tagits och fortsättningsvis kommer förskoleklassens lärare att ingå i detta nätverk.

Lärarna i förskoleklass ingår i ett arbetslag tillsammans med lärarna i årskurs 1, dessutom finns en personal från elevhälsan knuten till arbetslaget. Förskoleklass och årskurs 1 samverkar och samarbetar kring olika temaarbeten. Bland annat har de haft drama och dans tillsammans, dessutom besöker de skolskogen tillsammans en gång per månad. I intervju med rektor framgår att lärare från förskoleklass kommer att följa med gruppen till årskurs 1. På skolan finns även ett pågående pedagogiskt samarbete kring läroplanen som påbörjades under föregående läsår. Arbetets syfte är att strukturera upp undervisningen utifrån målen i årskurs tre och vad man behandlar i respektive årskurs och i förskoleklass.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i förskoleklass i mycket hög grad samarbetar med varandra för att organisera, planera och följa upp undervisningen. Det finns förutsättningar för lärarna i förskoleklassens och i grundskolans tidigare år att samverka och samarbeta genom att de har gemensam planeringstid och regelbundet återkommande gemensamma aktiviteter.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas,

motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stötts eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under tre dagar besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.